

UCHWAŁA Nr VI/49/19
RADY MIASTA RAWA MAZOWIECKA
z dnia 11 kwietnia 2019 roku

**w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Rawa Mazowiecka
na lata 2019 – 2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz.506) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018r. poz 998, poz. 1076, poz. 1544 i poz. 2245) **Rada Miasta Rawa Mazowiecka uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Program Wspierania Rodziny dla Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2019 – 2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Rawa Mazowiecka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Rawa Mazowiecka

Grażyna Dębska

**Załącznik do uchwały nr VI/49/19
Rady Miasta Rawa Mazowiecka
z dnia 11 kwietnia 2019 r.**

Program Wspierania Rodziny dla miasta Rawa Mazowiecka na lata 2019 - 2021

I. Podstawa prawna Programu

Podstawę prawną do opracowania Programu wspierania rodziny na lata 2019-2021 dla miasta Rawa Mazowiecka, zwanego dalej „Programem” stanowi delegacja zawarta w art.176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowiąca, iż gmina zobowiązana jest do tworzenia i realizacji 3-letnich programów wspierania rodziny.

II. Diagnoza

Rodzina odgrywa główną rolę w procesie socjalizacji i jako taka ma szereg funkcji między innymi funkcję ekonomiczną, opiekuńczą, wychowawczą. Funkcja ekonomiczna ma na celu przede wszystkim zapewnienie środków materialnych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych. Funkcja opiekuńcza najczęściej wiąże się z koniecznością sprawowania opieki nad dzieckiem, które z racji wieku lub ograniczonej sprawności psycho-ruchowej nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie. Funkcja wychowawcza jest procesem odbywającym się na linii rodzice -dzieci. Jej celem jest przygotowanie młodych członków rodziny do życia w społeczeństwie poprzez przekazaniu im norm i zachowań służących prawidłowemu wykonywaniu ról społecznych. Funkcja ta oznacza nie tylko socjalizację dzieci przez rodziców, ale również zmianę zachowań małżonków pod wpływem swoich dzieci.

Troska o dobro i byt jest jednym z pierwszych, podstawowych obowiązków spoczywających na rodzinie. Ponadto, szczególnie w ostatnich latach rozbudowywany system materialnego wspierania rodzin wychowujących dzieci niewątpliwie przyczynia się do polepszania warunków materialnych w rodzinach wychowujących dzieci.

Na terenie miasta świadczeniem wychowawczym (tzw. 500+) rokrocznie objętych jest ponad 1200 rodzin. W roku 2016 świadczenie wychowawcze pobierały 1.232 rodziny, w 2017 - 1.223 zaś w roku 2018 - 1320 rodzin. Gwarantowane w ramach świadczenia środki pieniężne, trafiające w gotówce bezpośrednio do rąk rodziców niewątpliwie są odczuwalnym wsparciem finansowym rodzinnego budżetu.

Podobny charakter, wsparcia ekonomicznego rodzin wychowujących dzieci mają świadczenia rodzinne. Do samego zasiłku rodzinnego każdego roku uprawnionych jest ponad 400 rodzin. W roku 2016 zasiłek rodzinny pobierało 491 rodzin, w 2017 - 486 a w 2018 - 429. Podkreślić należy, że zasiłek rodzinny, będący podstawowym świadczeniem rodzinnym, w zależności od spełnionych przez rodzinę warunków jest rozszerzany o określone dodatki.

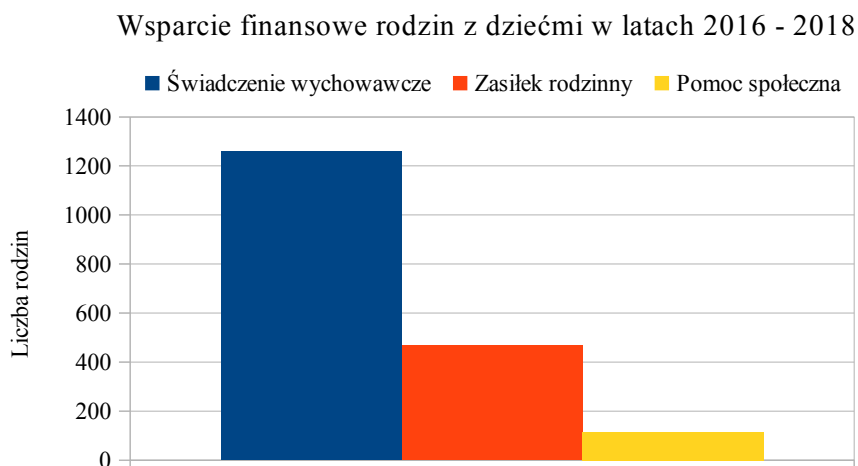
W sytuacji gdy jeden z rodziców nie wywiązuje się z obowiązku alimentacyjnego, a tym samym nie przyczynia się do zaspokajania potrzeb ekonomicznych dziecka, funkcjonuje kolejny element wsparcia dla rodziny w postaci świadczenia w ramach tzw. funduszu alimentacyjnego.

Rokrocznie zastępczo tytułem należnych alimentów, do wypłacanych przez podmiot publiczny świadczeń ma prawo prawie 100 rodzin (w 2016 - 97, 2017 - 106, 2018 - 123)

Rodziny, znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej mogą w tym zakresie korzystać także ze świadczeń pomocy społecznej. Mając jednak na uwadze funkcjonujący obecnie system materialnego wspierania rodzin z roku na rok coraz mniej z nich korzysta z tej formy wsparcia.

W roku 2016 liczba rodzin z dziećmi do 18 roku życia, które korzystały ze wsparcia pomocy społecznej wynosiła 134. W roku 2017 liczba ta spadła do 110 rodzin, a w 2018 rodzin takich było 98.

W stosunku do ogólnej liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej odsetek korzystających rodzin z dziećmi do ukończenia 18 roku życia stanowił odpowiednio 31% w 2016r, 28% w 2017r i 27% w 2018r.

Wykazane powyżej kategorie systemu wsparcia ekonomicznego dla rodzin nie wyczerpują całego ich zakresu bowiem mogą także uzyskiwać pomoc w zakresie utrzymania i eksploatacji mieszkania (dodatek mieszkaniowy, dodatek energetyczny), korzystania ze zniżek w ramach programu kart dużej rodziny, uzyskania stypendium. Mając na uwadze fakt optymalnego systemu ekonomicznego wspierania rodzin, niewątpliwie szczególną uwagę należy otoczyć sferę prawidłowego wypełniania przez rodzinę funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wystąpienie dysfunkcji w tym zakresie, braki edukacyjne w zakresie umiejętności wychowawczych, kształtowania poprawnych relacji międzyludzkich oraz postaw społecznych mogą prowadzić do degradacji rodziny.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Pomoc powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji do tego celu powołanych.

Zasób instytucjonalny znajdujący się na terenie miasta obejmuje szereg placówek i podmiotów, (zarówno o zasięgu miejskim jak i powiatowym), które bezpośrednio mają wpływ na wzmacnianie instytucji rodziny. Są to w szczególności: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Pedagogiczno- Psychologiczna, placówki oświatowe, sąd rodzinny, zespół interdyscyplinarny, komisja ds rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacje pozarządowe działające na rzecz dzieci i rodziny poprzez zapewnianie dzieciom opieki, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego, zabawy, rozwoju zainteresowań.

Szczególną rolę w procesie wspierania rodzin zmagających się z trudnościami opiekuńczo- wychowawczymi pełni asystent rodziny. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia 1 asystenta rodziny, który obecnie współpracuje z 11 rodzinami.

Tabela: Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

	2016	2017	2018
Liczba rodzin, w tym:	9	12	11
z 1 dzieckiem	3	3	3
z 2 dzieci	1	3	2
z 3 dzieci	2	2	2
z 4 dzieci	2	2	2
z 5 dzieci	1	1	1
z 6 dzieci	0	1	1

źródło: dane własne MOPS

Odebranie dziecka z rodziny i umieszczenie go w pieczy zastępczej jest najbardziej restrykcyjnym rozwiązaniem w sytuacji niewydolności opiekuńczo- wychowawczej. Mimo przewidzianych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym łagodniejszych środków (dozór kuratora rodzinnego, zobowiązanie do współpracy z asystentem rodziny) trudno jest wyeliminować sytuacje, w których kierując się dobrem dziecka jest ono oddzielane od rodziny biologicznej. W roku 2016 umieszczonych w pieczy zastępczej dzieci pochodzących z terenu miasta było 14, w roku 2017 - 18 zaś w roku 2018 - 19 .

Tabela: Liczba dzieci z terenu miasta umieszczonych w pieczy zastępczej

Pieczka zastępcza	2016	2017	2018
Liczba dzieci ogółem, w tym:	14	18	19
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	13	18	19
Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	0	0

źródło: dane własne MOPS

Konieczność umieszczania dziecka poza rodziną wynika z głębokich dysfunkcji rodziny lub patologii środowiska, w którym żyje dziecko. W pieczy zastępczej przebywają także dzieci rodziców, którzy ze względu na stan zdrowia (np. choroba psychiczna) nie mogą osobiście sprawować opieki nad dzieckiem. Sieroctwo zupełne jako przyczyna umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej obecnie jest marginalna.

Celem analizy SWOT jest określenie i analiza czynników pod kątem pozytywnego i negatywnego ich wpływu na danym obszarze. Diagnoza lokalnej sytuacji w zakresie wspierania rodzin pozwoliła na opracowanie niniejszej analizy.

Analiza SWOT

<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> -Rozwinięty system wsparcia ekonomicznego rodzin z dziećmi; -Baza instytucji wspierających rodzinę (MOPS, PCPR, oświata, policja, sąd, organizacje pozarządowe); -Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny; -Dobra współpraca międzyinstytucjonalna; -Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez poszczególne służby. 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> -Brak współpracy i roszczeniowość ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania ich problemów; -Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie.
Szanse	Zagrożenia

-Wysokie wsparcie socjalne gwarantujące stabilną sytuację ekonomiczną rodziny; - Różnorodność programów i form wspierania rodzin; -Potencjał organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny;	- Uzależnienie dobrostanu rodziny od wsparcia socjalnego; - Słabnięcie więzi i tradycji rodzinnych; - Słaby poziom kompetencji wychowawczych i społecznych rodziców; -Niski poziom świadomości społecznej w zakresie wspierania rodzin.
---	--

III. Adresaci programu

Program skierowany jest do zamieszkujących na terenie miasta Rawa Mazowiecka osób i rodzin wychowujących dzieci, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności zmagających się z trudnościami opiekuńczo- wychowawczymi.

IV. Cel główny

Celem programu jest wspieranie rodzin z terenu miasta Rawa Mazowiecka, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

V. Cele szczegółowe

1. Wspomaganie funkcjonowania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
2. Zabezpieczenie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych koniecznych dla funkcjonowania lokalnego systemu wspierania rodziny.

VI. Zadania

1. Monitorowanie lokalnej sytuacji rodzin z dziećmi, w szczególności rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo wychowawczymi.
2. Prowadzenie pracy z rodziną w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego.
3. Zapewnienie rodzinie wsparcia poprzez asystenta rodziny.
- 4 Zapewnienie środków finansowych związanych z zatrudnieniem specjalistów świadczących poradnictwo rodzinne.
5. Wspieranie działalności podmiotów i instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, a w szczególności placówek wsparcia dziennego.

VII. Wskaźniki

Nazwa zadania	wskaźnik realizacji	czas realizacji	podmiot realizujący	źródło finansowania
Monitorowanie lokalnej sytuacji rodzin z dziećmi, w szczególności rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo wychowawczymi	- liczba rodzin z dziećmi do 18 roku życia korzystających z pomocy społecznej - liczba rodzin z dziećmi do 18 roku życia w których stwierdzono trudności opiekuńczo- wychowawcze	2019-2021	MOPS	środki własne
Prowadzenie pracy z rodziną w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego.	- liczba rodzin z dziećmi do 18 roku życia objętych poradnictwem specjalistycznym	2019-2021	MOPS	środki własne
Zapewnienie rodzinie wsparcia poprzez asystenta	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2019-2021	MOPS	środki własne

rodziny.				
Zapewnienie środków finansowych związanych z zatrudnieniem specjalistów świadczących poradnictwo rodzinne.	- liczba zatrudnionych asystentów rodziny - liczba innych specjalistów świadczących poradnictwo rodzinne	2019-2021	MOPS	środki własne środki zewnętrzne
Wspieranie działalności podmiotów i instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, a w szczególności placówek wsparcia dziennego.	- liczba wspieranych podmiotów wsparcia dziennego	2019-2021	Miasto Rawa Mazowiecka	środki własne

VIII. Koordynator programu

Zgodnie z Uchwałą Rady Miasta nr XV/120/12 z dnia 15 lutego 2012r Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej jest podmiotem właściwym do realizacji zadań z zakresu pracy z rodziny. Bezpośrednią koordynację Programu prowadzi z-ca Dyrektora w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej.

IX. Monitoring i ewaluacja.

Monitoring i ewaluacja Programu polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych zadań oraz ewentualnej modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się w trakcie realizacji Programu.

W zakresie monitoringu będą zbierane i analizowane dane ilościowe i jakościowe dotyczące prowadzonych zadań i założonych celów.

Ewaluacja Programu rozumiana jako systematyczne zbieranie informacji na temat działań i efektów programu polegać będzie na wydaniu corocznej opinii o efektywności podejmowanych działań, ewentualnej poprawy jego skuteczności oraz/lub wsparcia procesu decyzyjnego dotyczącego przyszłego programowania.

W ramach struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej koordynator Programu corocznie w terminie do końca lutego każdego roku sporządzi raport z monitoringu i ewaluacji Programu.

X. Tryb sprawozdawczości

W terminie do końca lutego każdego roku koordynator Programu przedkłada Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej informację o realizacji Programu. Informacja o realizacji Programu stanowić będzie część sprawozdania przedkładanego w terminie do dnia 31 marca każdego roku przez Burmistrza Miasta Radzie Miasta rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.